

El llenguatge

Refiar-se 16/VI/1929.

En català comptem amb un compost del verb fiar inexistent en la llengua castellana: refiar que s'usa sempre amb un reforç pronominal, és a dir, refiar-se. Els diversos diccionaris d'equivalències que hem consultat proposen com a formes del castellà amb el mateix valor «fiar» i «confiar». Creiem que caldria afegir-hi «contar», és a dir, comptar verb amb què el Diccionari Fabra inicia justament la definició de refiar-se. Si fos a l'inrevés, és a dir, si aquest compost de fiar existís en castellà i en català no, segurament l'hauríem de combatre com a castellanisme, i qui sap si algú se'n planyeria i diria que les formes que proposariem no volien dir el mateix i parlaria d'una diferència de matis. Els escriptors castellans com que desconeixen el verb refiar-se prescindeixen, naturalment, de cap forma corresponent, sense que els sembli que prescindint-ne no acaben d'expressar el que volen dir amb tota precisió.

El verb refiar-se pot ésser algun cop intercanviable amb el verb confiar usat intransitivament, és a dir, amb un complement introduït per la preposició en. Efectivament, frases com Hi confio o Me'n refio són aplicables a una mateixa situació concreta. Però és cert que hi ha realment una diferència de matis entre refiar-se i confiar (en una cosa). Deixant fins i tot de banda frases com Comfio en Déu i Confio que tot anirà bé que no foren certament possibles amb el verb refiar-se observem que Em refio de la seva ajuda vol dir que hi compta com a únic recurs i Confio en la seva ajuda significa més aviat que tinc l'esperança d'obtenir-la. Seria per tant possible una frase com Hi confio però no me'n refio és a dir, tinc l'esperança (d'obtenir alguna cosa) però per si de cas no l'obtenia ja compta amb altres recursos.

En canvi, cal no confondre refiar-se i fiar-se. Sens dubte enllaminat amb la confició de forma exclusiva del català de refiar-se i no volent desapropiar l'ocasió de recórrer a un verb tan genuí, hem vist algun cop que hom usava refiar-se en lloc de fiar-se: No te'n refiis en lloc de No te'n fiis. Tampoc no cal excedir-se en l'ús de formes molt genuïnes. No te'n refiis vol dir «no compta amb all que t'ha promès i espavila't per un altre cantó» i No te'n fiis es diu fent referència a algú que inspira desconfiança capaç de fer-nos una mala passada en el moment més impensat.

Albert Jane